

Celem projektu jest określenie zakresu prawnych ograniczeń wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich (cudzoziemców nieposiadających obywatelstwa żadnego z państw członkowskich UE) w sytuacjach wyjątkowych (zagrożenie terroryzmem, masowa imigracja, kryzys gospodarczy, lub kryzys zdrowotny) na terytorium Polski i innych wybranych krajów (Belgia, Czechy, Anglia, Niemcy, Litwa, Włochy, Szwajcaria i Polska). Wybór przedmiotu badań jest uzasadniony współczesną sytuacją społeczną i ekonomiczną w Europie, połączoną z masową migracją i epidemią, która sprawiła, że zjawisko migracji stało się bardziej aktualne. Wybuch epidemii Covid-19 zmienił ruch migracji i zmusił wiele krajów do korzystania z ostatecznych narzędzi, takich jak zamykanie granic lub zakazy podróży, aby powstrzymać jej rozprzestrzenianie się. To aktualne doświadczenie wskazuje na niski poziom przygotowania do rozwiązywania problemów imigrantów w sytuacjach kryzysowych, w bardziej profesjonalny sposób.

W ocenie autorów, współczesne regulacje prawne zarówno na poziomie krajowym, jak i unijnym nie są dostosowane do okoliczności nadzwyczajnych, które mogą się pojawić w przyszłości. Zostało to niedawno udowodnione całkowicie z powodu wybuchu epidemii Covid-19. Prowadząc badania, autorzy zamierzają również zweryfikować tezę, że w nagłych przypadkach interes publiczny przeważa nad prawami indywidualnymi, mimo że w założeniu teoretycznym częścią procesu podejmowania decyzji jest dążenie do osiągnięcia równowagi między interesem publicznym i indywidualnym, kierując się przy tym zasadą proporcjonalności. Dodatkowym celem projektu jest stworzenie katalogu najlepszych praktyk dla administracji i sądownictwa w kontaktach z imigrantami oraz ustanowienie skutecznych zasad proceduralnych, które będą stosowane w nagłych przypadkach.

Podczas badań zostaną przeanalizowane wybrane przepisy krajowe i prawo UE. Obowiązujące prawo zostanie wzięte pod uwagę na poziomie organów administracyjnych i sądów administracyjnych. Konkretnie pytania badawcze będą dotyczyły tak znaczących wartości, jak skuteczność (elastyczność procedury i ochrona praw jednostki do rzetelnego i publicznego procesu) postępowań administracyjnych i sądowych, nowoczesne narzędzia (elektroniczne) komunikacji między organami publicznymi a stronami postępowania, procedury dowodowe (jego elastyczność i dostosowanie do sytuacji awaryjnych).

Analiza prawnych ograniczeń wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w sytuacjach wyjątkowych na terytorium Polski i innych wybranych krajów będzie korzystna dla całego prawa administracyjnego, ponieważ ta gałąź prawa zostanie wzbogacona o nowe mechanizmy przystosowane do szczególnych okoliczności. Z praktycznego punktu widzenia badania dostarczą odpowiedzi na wiele szczegółowych pytań związanych z imigrantami w nagłych przypadkach. Od strony teoretycznej projekt zapewni nową wiedzę na temat mechanizmów regulujących dostęp do terytorium państw członkowskich przez obywateli państw trzecich, proces wydawania zezwoleń na pobyt w państwach członkowskich UE oraz proces wydalenia (wydawanie decyzji nakazujących powrót).